

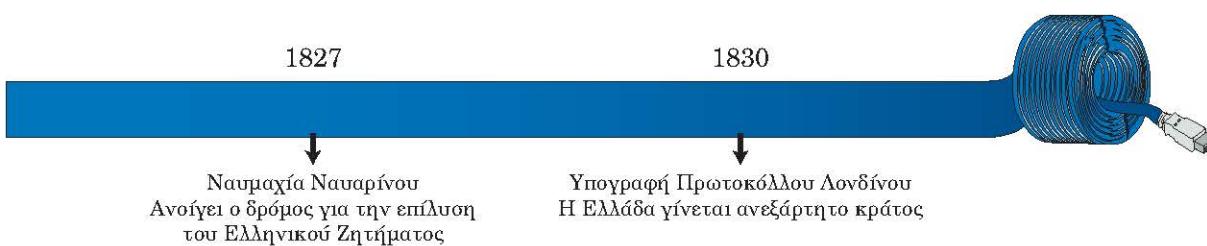
Κεφάλαιο 18

Το τέλος της Επανάστασης και η ελληνική ανεξαρτησία

Μετά τη Ναυμαχία του Ναυαρίνου, οι διπλωματικές ενέργειες για την τύχη της ελληνικής Επανάστασης αυξήθηκαν. Τελικά, τον Φεβρουάριο του 1830 υπογράφηκε στο Λονδίνο Πρωτόκολλο, με το οποίο η Ελλάδα αποκτούσε την ανεξαρτησία της.

▲ Τα σύνορα του πρώτου ανεξάρτητου ελληνικού κράτους (1830 και 1832)

Η παράδοση της Ακρόπολης στους Τούρκους πολιορκητές της, το Μάιο του 1827, ολοκλήρωσε την τουρκική κυριαρχία στη Στερεά Ελλάδα. Δυσοίωνη ήταν η κατάσταση και στην Πελοπόννησο, όπου παρέλυσε κάθε αντίσταση στην Ήλεια, ερημώθηκε η Μεσσηνία και καταστράφηκε εντελώς η Τριπολίτσα.

Μετά τη ναυμαχία του Ναυαρίνου όμως, τον Οκτώβριο του 1827, οι Έλληνες κατάλαβαν ότι η απελευθέρωσή τους δεν θα αργούσε. Παρόλο που οι στρατιωτικές ενέργειες απαγορεύονταν από τις Μεγάλες Δυνάμεις, ο Αγώνας αναζωπυρώθηκε: ο Γάλλος συνταγματάρχης Κάρολος Φαβιέρος με τακτικό στρατό αποβιβάστηκε στη Χίο. Δυνάμωσε η επαναστατική δραστηριότητα στην Κρήτη, ενώ πόλεις και χωριά της Στερεάς Ελλάδας, όπως η Θήβα, η Λιβαδιά, η Άμφισσα, το Καρπενήσι ακόμη και το ίδιο το Μεσολόγγι, απελευθερώθηκαν από τον Δημήτριο Υψηλάντη, τον Κίτσο Τζαβέλα και άλλους οπλαρχηγούς.

Οι νίκες του ελληνικού στρατού καθώς και η προσπάθεια του Καποδίστρια να μη δυσαρεστήσει καμιά από τις Μεγάλες Δυνάμεις, βοήθησαν στη διεύρυνση των συνόρων του ελληνικού κράτους. Καθώς αναμενόταν να φτάσουν στην Πελοπόννησο Γάλλοι στρατιώτες για ν' αποχωρήσουν τα αιγανπιακά στρατεύματα, ο Κυβερνήτης έστειλε πολεμικά πλοία στον Αμβρακικό κόλπο, ώστε να συμπεριληφθεί και η περιοχή αυτή στα όρια του νέου κράτους.

Η Υψηλή Πύλη, από την πλευρά της, κρατούσε αδιάλλακτη στάση απορρίπτοντας κάθε συζήτηση για αυτονομία ή ανεξαρτησία της Ελλάδας. Ωστόσο, η ήπα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στον Ρωσοτουρκικό Πόλεμο του 1828-1829 ανάγκασε τον Σουλτάνο να δεχτεί να αρχίσουν διαπραγματεύσεις. Οι Άγγλοι και οι Γάλλοι, για να περιορίσουν τις επιδιώξεις της Ρωσίας και την αυξημένη επιρροή της στους επαναστατημένους Έλληνες, πρότειναν την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Έτσι, τον Φεβρουάριο του 1830 υπογράφηκε στο Λονδίνο από τις τρεις συμμαχικές Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) η πολιτική ανεξαρτησία της Ελλάδας, με τα σύνορά της στη γραμμή Αχελώου – Σπερχειού ποταμού. Δύο χρόνια αργότερα, το 1832, τα σύνορα του ελληνικού κράτους διευρύνθηκαν στη γραμμή Αμβρακικού κόλπου – Παγασητικού κόλπου. Τα νέα σύνορα αναγνωρίστηκαν και από την Υψηλή Πύλη. Έπειτα από δέκα χρόνια συγκρούσεων η ύπαρξη ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, αναγνωρισμένου από τις Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής, ήταν πλέον γεγονός.

❖ Γλωσσάρι

Αδιάλλακτος: Ανένδοτος, άκαμπτος, αυτός που αρνείται κάθε συμβίβασμό.

Αυτονομία: Η διακυβέρνηση μιας χώρας ή μιας περιοχής με δικούς της νόμους, χωρίς ξένες επιρροές και επεμβάσεις. Η αυτονομία συνήθως συνδέεται με οικονομικά ανταλλάγματα.

Αυτόνομο κράτος: Αυτοδιοικούμενο και αυτοτελές, αλλά εξαρτώμενο σε κάποιο βαθμό από άλλο κράτος.

Ανεξάρτητο κράτος: Ελεύθερο, που δεν εξαρτάται από κανέναν.

Οι πηγές αφηγούνται...

1. Ο χαρακτήρας της Επανάστασης

«Η επανάστασις η εδική μας δεν ομοιάζει με καμμιάν απ' όσαις γίνονται την σήμερον εις την Ευρώπην. Της Ευρώπης αι επαναστάσεις εναντίον των διοικήσεών των είναι εμφύλιος πόλεμος. Ο εδικός μας πόλεμος ήτον ο πλέον δίκαιος, ήτον έθνος με άλλο έθνος... Ούτε ο Σουλτάνος ηθέλησε ποτέ να θεωρήσῃ τον ελληνικόν λαόν ως λαόν, αλλ' ως σκλάβους».

Κολοκοτρώνη Απομνημονεύματα, Καταγραφή Γ. Τερτσέτη, επιμέλεια Τάσος Βουρνάς, Αθήνα 1983, σ. 178.

2. Η πατρίδα

«Αφού τελείωσε ο ζωγράφος από τα κάδρα, έστρωσα ένα μέρος του περιβολιού μου με άσπρα και μαύρα πετραδάκια της θάλασσας. Ζωγράφισα πρώτα έναν κύκλο τριγυρισμένο από λόγχες. Αυτός ο κύκλος ήταν η πατρίδα, που ήταν τριγυρισμένη με τις λόγχες της τυραννίας τόσους αιώνες. Πιο κάτω ζωγράφισα ένα σκυλί. Είναι ο πιστός ο Έλληνας που προστάτευε την ελευθερία της πατρίδας του τόσους αιώνες νηστικός και γυμνός στα χάνια, όπως εκείνο το καλό σκυλί που φυλάει τα πρόβατα από το λύκο. Πιο κάτω είναι δύο τραγόπουλα και πολεμούν. Ετσι έμαθαν να πολεμούν και οι Έλληνες για να ελευθερώσουν την πατρίδα τους. Πιο κάτω είναι μία ελαφίνα και βυζαίνει το ελαφάκι της. Όταν έχουμε ομόνοια, έτσι μας βυζαίνει κι εμάς η πατρίδα μας».

Μακρυγιάννη, Απομνημονεύματα, σσ. 411-412.

(Απόδοση στα νέα ελληνικά)

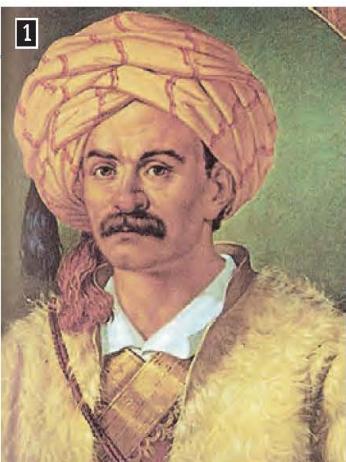
Ματιά στο παρελθόν

Επαναστάσεις στην Ευρώπη

Το 1830 ήταν μια χρονιά σημαντικών εξελίξεων, όχι μόνο σε ελληνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τον Ιούλιο στη Γαλλία ο λαός ξεσηκώθηκε λόγω της βαθύτατης οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής κρίσης. Οι μνήμες της Γαλλικής Επανάστασης του 1789 ξύπνησαν και οδήγησαν σε καθεστωτική αλλαγή και σε δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Ο απόχοις της επανάστασης στο Παρίσι έφτασε σε πολλά σημεία της Ευρώπης. Την ίδια χρονιά η Σερβία κέρδισε την αυτονομία της.

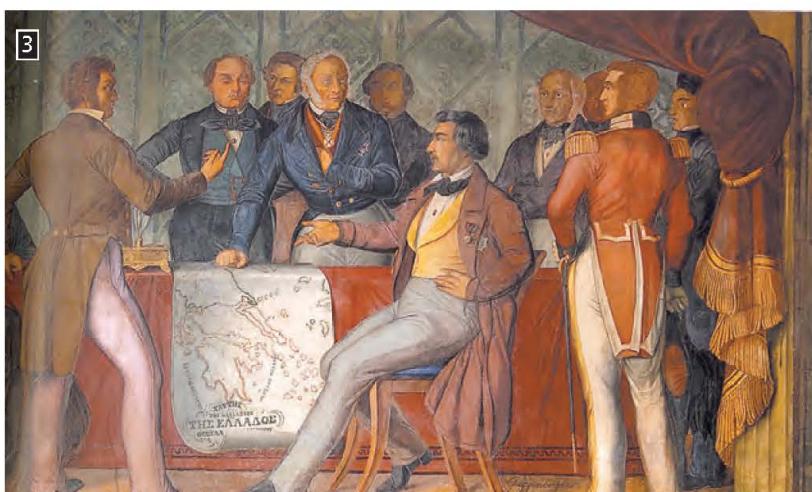
Ευγένιος Ντελακρουά, Η Ελευθερία οδηγεί το λαό, Παρίσι, Μουσείο Λούβρου

▲ Ο Γάλης συνταγματάρχης Κάρολος Φαβιέρος

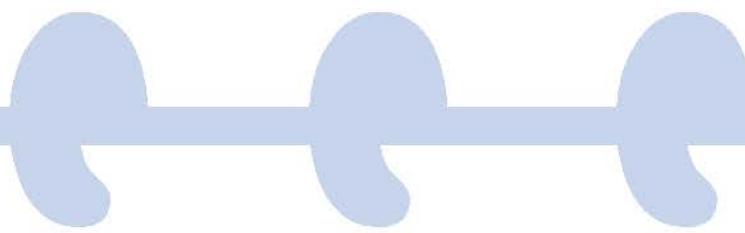
▲ Το Ναύπλιο την εποχή της Απελευθέρωσης, γερμανική ηθογραφία, Αθήνα, Μουσείο της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας

▲ Η Συνθήκη του Λονδίνου. Αίθουσα των Τροπαίων, Βουλή των Ελλήνων

☞ Ερωτήματα

- Ποιες ήταν οι περιοχές που συμπεριλαμβάνονταν στο πρώτο ανεξάρτητο ελληνικό κράτος; Θα σας βοηθήσει και ο χάρτης.
- Ποιος ήταν ο χαρακτήρας της ελληνικής Επανάστασης σύμφωνα με τον Κολοκοτρώνη; (Πηγή 1)

ΤΡΙΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Η Μεγάλη Επανάσταση (1821-1830)

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

- Η ελληνική Επανάσταση οργανώθηκε από τη Φιλική Εταιρεία.
- Η Επανάσταση ξεκίνησε από τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες τον Φεβρουάριο του 1821 και σύντομα διαδόθηκε στη Νότια Ελλάδα.
- Οι επαναστατημένοι Έλληνες πέτυχαν σπουδαίες νίκες εναντίον των Τούρκων, ιδιαίτερα τα πρώτα δύο χρόνια της Επανάστασης.
- Η Επανάσταση συγκίνησε πολλούς μορφωμένους ανθρώπους σ' όλο τον κόσμο. Δημιουργήθηκε, έτσι, το κίνημα του Φιλελληνισμού.
- Η Επανάσταση είναι γεμάτη από σπηλές πρωισμού και αυτοθυσίας. Κατά τη διάρκειά της αναδείχθηκαν σπουδαίοι ήρωες της ελληνικής Ιστορίας.
- Ταυτόχρονα με τις μάχες, οι Έλληνες φρόντισαν και για την πολιτική οργάνωσή τους, πραγματοποιώντας Εθνοσυνελεύσεις και ψηφίζοντας Συντάγματα.
- Η πορεία της Επανάστασης επηρεάστηκε και από τη σάση των Μεγάλων Δυνάμεων της εποχής, οι οποίες στην αρχή ήταν αρνητικές απέναντι στους Έλληνες, ενώ αργότερα έδειξαν πιο ευνοϊκή διάθεση.
- Η Επανάσταση έφτασε στο τέλος της το 1830. Η Ελλάδα κέρδισε την ανεξαρτησία της, με περιορισμένα δύμως σύνορα.